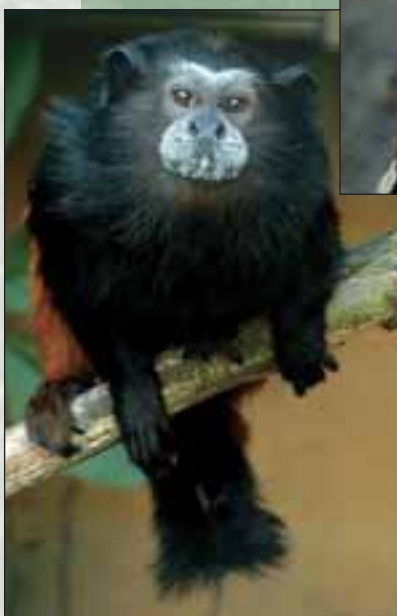

Jak značit exempláře CITES?

Metodická příručka

2006

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Vědecký orgán CITES

Materiál vznikl díky finanční podpoře Ministerstva životního prostředí.

Příručka je zaměřena na řešení technických a odborných problémů při značení živých exemplářů CITES pro účely vydávání registračních listů (podle § 23 zákona č. 100/2004 Sb. a vyhlášky č. 227/2004 Sb.) a pro účely vydávání výjimek ze zákazu obchodních činností podle čl. 8 nařízení Rady (ES) č. 338/97 pro exempláře druhů přímo ohrožených vyhynutím (tzv. druhy z přílohy "A").

Předepsané metody značení určuje legislativa, a to zejména nařízení Komise (ES) č. 865/2006 a zákon č. 100/2004 Sb. spolu s prováděcí vyhláškou č. 227/2004 Sb. Příručka je určena orgánům, které rozhodují o oprávněnosti použití předepsané značkovací metody u živočichů, což jsou tzv. výkonné orgány CITES (Ministerstvo životního prostředí, krajské úřady a správy chráněných krajinných oblastí a národních parků).

Ministerstvo životního prostředí jako výkonný orgán CITES s hlavní odpovědností v ČR metodicky řídí tzv. další výkonné orgány CITES (krajské úřady a správy - viz výše), které provádějí registraci a vydávají ve správním řízení výjimky ze zákazu obchodních činností. V rámci tohoto metodického řízení Ministerstvo životního prostředí vydalo Metodický návod k vydávání výjimek ze zákazu obchodních činností s exempláři podle článku 8 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 338/1997 (Verze č. 2 podle nařízení Komise (ES) č. 865/2006). V rámci kapitoly č. 5.7 této metodiky jsou podrobně popsány požadavky na identifikaci a značení exemplářů podle legislativy ES.

OBSAH

1. ČIPY	3
2. KROUŽKY	11
3. FOTOGRAFIE	23
4. PRAMENY, POUŽITÉ MATERIÁLY	43

TABULKY

1. Doporučená velikost exempláře a umístění mikročipů u plazů	3
2. Aplikace mikročipu u savců subkutánně (méně častěji intramuskulárně) na levé straně těla	4
3. Doporučené umístění mikročipu pro značení savců	5
4. Doporučené průměry kroužků - dravci a sovy	14
5. Doporučené průměry kroužků - papoušci	16
6. Doporučené průměry kroužků - ostatní ptáci	18
7. Používání fotografií jako nezaměnitelné identifikace u plazů	32

1. ČIPY

Aplikaci mikročipů je ze zákona oprávněna provádět osoba odborně způsobilá, nejčastěji veterinární lékař.

PLAZI

Aplikace mikročipu u plazů je výhradně subkutánní, pokud tomu u konkrétního jedince neodporují objektivní důvody, aplikuje se mikročip nejčastěji laterálně na levou stranu krku. Pokud je aplikace prováděna správným způsobem, jedná se o metodu bezpečnou, bez nepříznivého vlivu na zdravotní stav označených jedinců.

Praxe ukázala vhodnost "pootočení" aplikovaného mikročipu ihned po jeho aplikaci vzhledem k ose aplikace, aby nedošlo k jeho náhodnému vytlačení zpět proti směru jeho subkutánního zavedení. Samovolné "vypadnutí" mikročipu je nejpravděpodobnější během několika dnů po aplikaci, než dojde k zahojení povrchové ranky v kůži, kudy byl mikročip zaveden. U krokodýlů se osvědčilo zašít ranku po aplikaci v kůži jedním stehem, a tím zcela vyloučit možnost spontánního vypuzení mikročipu z těla.

U velkých hadů a krokodýlů u tohoto označení vzniká problém přečtení mikročipu bez odchycení a znehybnění kontrolovaného zvířete. U krokodýlů je pak navíc obtížné přiblížit některé čtečky do pracovní vzdálenosti od aplikovaného mikročipu, i když je zvíře znehybněno a mikročip ve zvířeti aktivní. Během růstu zvířete se tak může stát, že se mikročip dostane tak hluboko pod kůži, že je některými typy čteček nečitelný.

V praxi nebyl u plazů objektivně zdokumentován případ, kdy by aplikace mikročipů vedla k jejich zdravotním potížím či úhynu.

Tabulka č. 1: Doporučená velikost exempláře a umístění mikročipů u plazů

skupina	minimální vhodná velikost (cm)	místo aplikace čipu
krokodýli	10-15 ^a	subkutánně levá strana krku
želvy	10-15 ^b	volná kožní řasa mezi levou hrudní končetinou a krkem
ještěři	10-15 ^{a,c}	levá strana krku nebo hrudi
hadi	30 ^a	první třetina levé laterální plochy těla

^a měřeno ke kloace, tedy bez ocasu

^b délka plastronu

^c záleží na konkrétním druhu ještěra

PTÁCI

Aplikace čipů u ptáků je používána pro ptáky jiné nežli odchované v zajetí (např. dovezené jedince, jedince z volné přírody, či odchované dospělé, kterým z jakéhokoli důvodu nebylo možné nasadit kroužek po vyhlášení). Zavedení čipu u ptáků probíhá nejčastěji dvojím způsobem:

- **subkutánně** (pod kůží)
 - na mediální plochu stehenní svaloviny v místě přechodu kůže stehna na stěnu břišní
 - do podkoží krku (u velkých ptáků), ramen, prsou
 - doporučená minimální velikost: subkutánně lze označit ptáky jakékoli velikosti, u menších jedinců nežli 100 g se doporučuje aplikace v celkové anestézii pro snadnější manipulaci při případném výronu krve
- **intramuskulárně** (do svalu)
 - do levé strany povrchového nebo hlubokého prsního svalu (u sokolovitých se doporučuje aplikovat mikročip v době relativního letového klidu - dojde k enkapsulaci a stabilizaci čipu ve svalovině a jakýkoli pohyb čipu je vyloučen), možnost vyjmutí minimální
 - doporučená min. velikost exempláře pro intramuskulární zavedení čipu: 100g

SAVCI

Nejdiskutovanější a pravděpodobně nejproblémovější skupinou savců, u které se vedou spory o vhodnosti aplikace mikročipů a jejich vlivu na zdravotní stav označených jedinců je skupina tzv. "drápkatých opic" (Callithricidae - kosmanovití).

Nejmenší z nich, kosmani zakrslí (*Cebuella pygmaea*) jsou i v dospělosti velcí pouze jako lidská pěst a aplikace mikročipu u nich je většinou chovatelů odmítána. Z praxe veterinárních lékařů však vyplývají závěry, že ani u tohoto druhu není aplikace mikročipu nemožná a u čipovaných zvířat nikdy nezaznamenali úhyn ani zdravotní komplikace. Na druhou stranu je ovšem třeba poznamenat, že se u tamarína žlutorukého (*Saguinus midas*) stal případ, kdy otec mláděti mikročip umístěný subkutánně mezi lopatkami našel a vykousal ho takovým způsobem, že mládě usmrtil. Obecně lze říci, že čipovat mládě, které opouští skupinu a odchází z chovného zařízení, je bez rizika. Označit ve skupině mláďata, která se vrátí zpět, může znamenat problém, kdy rodiče při péči o mláďata mikročip najdou a jako nepatřičný prvek (pravděpodobně jako subkutánní stádium parazita) se jej pokusí vykousat, s možným letálním dopadem na mládě.

Pro většinu savců platí, že je-li podkoží na krku dostatečně prostorné, je možno označit zvíře jakékoli hmotnosti (u jedinců pod 80 g je to obtížné zejména z důvodu souhry fixace jedince a aplikace čipu - pokud se zákrok neprovádí v anestézii). U malých zvířat (80 g - 5 kg) je doporučena aplikace do podkoží mezi šiji a lopatky; větší zvířata (od 5 kg) lze bezpečně zavádět mikročip i do svaloviny, totéž platí i pro malé kopytníky (10 kg - 15 kg). Ostatní kopytníky doporučujeme označovat jak je uvedeno dále.

Doporučení ČÍŽP pro snadnější identifikaci

Ze zkušenosti z kontrol v zoologických zahradách, ostatních chovatelských zařízeních a při kontrolách zásilek na hraničních přechodech navrhuje ČÍŽP aplikaci mikročipů:

- do svaloviny stehen popřípadě hýždě u velkých zvířat, kopytníků (kromě čeledi nosorožcovití, tapírovití, hrochovití) a šelem. Důvodem je nesnadné, v některých případech nemožné, odečítání kódu mikročipu. Příčinou je rozvoj tukové tkáně na krku, který probíhá v dospělosti u většiny zvířat z těchto skupin.
- do levé strany báze ocasu u čeledi slonovití, nosorožcovití, tapírovití, hrochovití. Aplikace mikročipu je ovšem opět značně obtížná ne-li nemožná kvůli síle kůže, stejně tak je i problém s odečítáním čipu (to platí obecně pro velká zvířata, kde může nastat problém s odchytem).

Upozornění: Zejména u velkých zvířat je nutné uvést přesné místo aplikace mikročipu do registračního listu, z důvodu jeho snadného zaměření čtecím zařízením!

Tabulka č. 2: Aplikace mikročipu u savců subkutánně (méně častěji intramuskulárně) na levé straně těla

skupina	zdroj		
	IUCN/SSC CBSG	Swedish Zoo Assoc. 1998	British Veterinary Zool. Society
velká zvířata, kopytníci*	podkožně na bázi levého ušního boltce	podkožně na bázi levého ušního boltce	podkožně na levé střední části krku
malá a střední zvířata*	podkožně mezi lopatky		podkožně mezi lopatky
šelmy		podkožně mezi lopatky	
opice a lidoopi		podkožně mezi lopatky	možno i metacarpus či metatarsus
ploutvonožci		levá strana báze ocasu nebo pánevní končetiny	
sloni	levá strana báze ocasu	levá strana báze ocasu	
drobné opice		střední část hřbetu	
ostatní savci do 2 kg		podkožně mezi lopatky	
damani	intralumbálně**		
loriové	intralumbálně**		

* velikost zvířat je rozdělena podle relativního poměru velikosti čtecího zařízení a vzdálenosti mezi páteří a lopatkou: je-li tato vzdálenost větší než 17 cm, jedná se o velké zvíře

** alternativní místo; na krku je silná kůže, která znesnadňuje aplikaci

Tabulka č. 3: Doporučené umístění mikročipu pro značení savců

Tabulka obsahuje pouze CITES "A" druhy savců a druhy z přílohy "B" podléhající povinné registraci. Uvedeny jsou skupiny savců, u kterých již byla provedena identifikace pomocí mikročipu s uvedenými specifiky a popisem nejvhodnějšího místa k aplikaci mikročipu dle MVDr. Hájkové.

Řád	Čeleď	Druh	Umístění čipu
Dasyuromorphia - vačnatci - kunovci	Dasyuridae - kunovcovití	<i>Sminthopsis longicaudatus</i> - vakomys západoaustralská <i>Sminthopsis psammophila</i> - vakomys dunová	mezilopatkový prostor a šíje, subkutánně
	Thylacinidae - vakovlkovití	<i>Thylacinus cynocephalus</i> - vakovlk	
Peramelemorphia - vačnatci - bandikuti	Peramelidae - bandikutovití	<i>Chaeropus ecaudatus</i> - bandikut dvouprstý <i>Macrotis lagotis</i> - bandikut králíkovitý <i>Macrotis leucura</i> - bandikut běloocasý <i>Perameles bougainville</i> - bandikut páskovaný	
Diprodontia - vačnatci - dvojitozubci	Vombatidae - vombatovití	<i>Lasiorhinus krefftii</i> - vombat Krefftův	
	Macropodidae - klokánovití	<i>Lagorchestes hirsutus</i> - klokan kosmatý <i>Lagostrophus fasciatus</i> - klokan páskovaný <i>Onychogalea fraenata</i> - klokan uzdičkový <i>Onychogalea lunata</i> - klokan měsíčitopásý	
	Potoroidae - klokánkovití	<i>Bettongia</i> spp. - klokánek <i>Caloprymnus campestris</i> - klokánek pouštní	
Chiroptera - letouni	Pteropodidae - kaloňovití	<i>Acerodon jubatus</i> - kaloň zlatotemenný <i>Acerodon lucifer</i> - kaloň panajský <i>Pteropus insularis</i> - kaloň mikronéský <i>Pteropus livingstonei</i> - kaloň komorský <i>Pteropus marianus</i> - kaloň mariánský <i>Pteropus molossinus</i> - kaloň karolínský <i>Pteropus phaeocephalus</i> - kaloň Mortlockův <i>Pteropus pilosus</i> - kaloň palauský <i>Pteropus rodricensis</i> - kaloň rodriguezský <i>Pteropus samoensis</i> - kaloň samojský <i>Pteropus tonganus</i> - kaloň ostrovní <i>Pteropus voeltzkowi</i> - kaloň pemsbý	velcí kaloni - čipování je vhodné, mezilopatkový prostor a šíje, subkutánně (minimalizovat dobu fixace, může se rychle vyvinout hypertermie a stres)
Primates - primáti	Lemuridae spp. - lemurovití denní, Megalapidae spp. - lemurovití noční, Indridae spp. - indriovití, Daubentonidae spp. - ksukolovití, Cebidae spp. - malpovití, Cercopithecidae spp. - kočkodanovití, Hylobatidae spp. - gíbonovití, Hominidae spp. - hominidi	mezilopatkový prostor a šíje, subkutánně, zvířata nad 5 kg v dospělosti, na levou stranu	
	Tarsiidae spp. - nártounovití	80-160 g; pouze dospělí jedinci nad 80g	
	Galagonidae spp. - kombovití	nejčastěji chovaná komba ušatá (<i>Galago senegalensis</i>), 150-300 g; rutinně čipovaná, užívaná též pro laboratorní účely	
	Cheirogaleidae spp. - makiovití	zahrnuje nejmenší druh primáta - maki trpasličí (<i>Microcebus murinus</i>); lze čipovat pouze dospělé jedince, zapotřebí zkušená fixace	
	Lorisidae spp. - outloňovití	malé druhy - pouze dospělí jedinci nad 80 g, doporučená aplikace do beder nebo stehna není vhodná, nebezpečí krvácení	
	Callithricidae spp. - kosmanovití	nejrozšířenější primáti mezi soukromými chovateli; k čipování vhodná odrostlá mláďata od 80 g a dospělci; je úspěšně provedeno u rodů <i>Callithrix</i> - kosman (vč. <i>C. pygmea</i> - kosman zakrslý), <i>Saguinus</i> - tamarin, <i>Leontopithecus</i> - lvíček, i <i>Callimico</i> - kalimiko; při zavedení čipu v podkoží nedostatečně daleko od vstupu jehly hrozí možnost jeho vyjmutí zvířaty navzájem	

Tabulka č. 3: Doporučené umístění mikročipu pro značení savců

Řád	Čeleď	Druh	Umístění čipu	
Xenarthra - chudozubí	Dasypodidae - pásovcovití	<i>Priodontes maximus</i> - pásovec velký	k levé hrudní končetině pod úroveň tuhých desek, subkutánně, zákrok vyžaduje anestezii a rozvinutí zvířete	
Lagomorpha - zajíci	Leporidae - zajícovití	<i>Caprolagus hispidus</i> - králík štětinatý <i>Romerolagus diazi</i> - králík lávový	mezilopatkový prostor a šije, subkutánně	
Rodentia - hlodavci	Sciuridae - veverkovití	<i>Cynomys mexicanus</i> - psoun Merriamův	mezilopatkový prostor a šije, subkutánně	
	Muridae - myšovití	<i>Leporillus conditor</i> - krysa zajícová <i>Pseudomys praeconis</i> - myška hlasatelská <i>Xeromys myoides</i> - krysa pobřežní <i>Zyzomys pedunculatus</i> - skálomyš tlustoocasá	mezilopatkový prostor a šije, subkutánně; jedinci od 80 g, dospělci	
	Hystriidae - dikobrazovití	<i>Hystrix cristata</i> - dikobraz obecný	mezilopatkový prostor a šije, subkutánně; od 2 měsíců věku, zákrok vyžaduje u adultních jedinců anestezii	
	Chinchillidae - činčilovití	<i>Chinchilla</i> spp. - činčila (domestikovaní jedinci nejsou chráněni úmluvou CITES)	mezilopatkový prostor a šije, subkutánně; při manipulaci se vyhnout fixaci za srst, kterou mohou při stresu uvolňovat	
Carnivora - šelmy	Canidae - psovití	<i>Canis lupus</i> - vlk obecný <i>Canis (Simenia) simensis</i> - vlček etiopský <i>Speothos venaticus</i> - pes pralesní	mezilopatkový prostor a šije, subkutánně, zvířata nad 5 kg v dospělosti, na levou stranu	
	Ursidae - medvědovití	<i>Ailuropoda melanoleuca</i> - panda velká <i>Ailurus fulgens</i> - panda červená <i>Helarctos malayanus</i> - medvěd malajský <i>Melursus ursinus</i> - medvěd pyskatý <i>Tremarctos ornatus</i> - medvěd brýlatý <i>Ursus arctos</i> - medvěd hnědý <i>Ursus thibetanus</i> - medvěd ušatý	předlopatkový prostor a šije, subkutánně, vlevo	
	Mustelidae - lasicovití	<i>Aonyx congicu</i> - vydra konžská (z Kamerunu a Nigérie) <i>Enhydra lutris nereis</i> - vydra mořská (poddruh nereis) <i>Lontra felina</i> - vydra pobřežní <i>Lontra longicaudis</i> - vydra jihoamerická <i>Lontra provocax</i> - vydra jižní <i>Lutra lutra</i> - vydra říční <i>Pteronura brasiliensis</i> - vydra obrovská <i>Mustela nigripes</i> - tchoř černonohý	mezilopatkový prostor a šije, subkutánně	
		Viverridae - cibetkovití		<i>Prionodon pardicolor</i> - linsang skvrnitý
		Felidae spp. - kočkovití		mezilopatkový prostor a šije, subkutánně, zvířata nad 5 kg v dospělosti, na levou stranu
	Otariidae - lachtanovití	<i>Arctocephalus philippii</i> - lachtan ostrovní	doporučena aplikace na levou stranu ke kořeni ocasu nebo ke končetině; místo na krku je kryto silnou vrstvou tuku; u nás chybí vlastní zkušenosti	
		<i>Arctocephalus townsendi</i> - lachtan guadelupský		
	Phocidae - tuleňovití	<i>Monachus</i> spp. (= <i>Monachinae</i>) - tuleni šedí		

Tabulka č. 3: Doporučené umístění mikročipu pro značení savců

Řád	Čeleď	Druh	Umístění čipu	
Proboscidea - chobotnatci	Elephantidae - slonovití	<i>Elephas maximus</i> - slon indický <i>Loxodonta africana</i> - slon africký	báze levého ušního boltce - tenká kůže, snadno aplikovatelné i odečitatelné u ochočených a cvičených slonů; u nekontaktních zvířat je bez anestezie manipulace nemožná, místo na bázi ocasu považujeme za zbytečnou komplikaci	
Sirenia - sirény	Dugongidae - dugongovití	doporučena aplikace na levou stranu ke kořeni ocasu nebo ke končetině; místo na krku a plecích je kryto silnou vrstvou tuku; u nás nedostatek vlastních zkušeností		
	Trichechidae - kapustňákovití			
Perissodactyla - lichokopytníci	Equidae - koňovití	<i>Equus africanus</i> - osel núbijský <i>Equus grevyi</i> - zebra Grévyho <i>Equus hemionus</i> - osel asijský <i>Equus kiang</i> - kiang <i>Equus onager khur</i> - khur <i>Equus przewalski</i> - kůň Převalského <i>Equus zebra zebra</i> - zebra kapská	dorsální část krku, intramuskulárně; osvědčilo se označovat mláďata ve stáří jednoho až několika dnů při preventivní medikaci	
		Tapiridae - tapírovití	<i>Tapirus bairdii</i> - tapír středoamerický	dorsální část krku, preskapulární oblast, intramuskulárně
			<i>Tapirus indicus</i> - tapír čabakový	
	<i>Tapirus pinchaque</i> - tapír horský			
	Rhinocerotidae spp. - nosorožcovití (kromě <i>Ceratotherium simum simum</i> - nosorožec tuponosý jižní z Jižní Afriky a Svazijska)	dorsální část krku, intramuskulárně, blíže k hlavě; brání-li silná kůže průniku jehly, volíme bázi ušního boltce		

Tygr - *Panthera tigris*

Tabulka č. 3: Doporučené umístění mikročipu pro značení savců

Řád	Čeleď	Druh	Umístění čipu
Artiodactyla - sudokopytníci	Suidae - prasatovití	<i>Babroussa babyrussa</i> - babirusa <i>Sus salvanius</i> - prase zakrslé	střední část krku, u kanců pod úrovní kyrsu, intramuskulárně
	Tayassuidae - pekarovití	<i>Catagonus wagneri</i> - pekari Wagnerův	
	Camelidae - velbloudovití	<i>Vicugna vicugna</i> - vikuňa (s výjimkou populací z Argentiny /provincie Jujuy a Catamarca a polodivoké populace z provincií Jujuy, Salta, Catamarca, La Rioja a San Juan/, Bolívie /celá populace/, Chile /region Primera/, Peru /celá populace/).	dorsální část krku, intramuskulárně; pro malé druhy do 15 kg volíme předlopatkový prostor a šíji, subkutánně, vlevo; osvědčilo se označovat mláďata ve stáří jednoho až několika dnů při preventivní medikaci
	Moschidae - kabarovití	<i>Moschus spp.</i> - kabar (pouze populace z Afghánistánu, Bhútánu, Indie, Myanmaru, Nepálu a Pákistánu)	
	Cervidae - jelenovití	<i>Axis calamianensis</i> - axis kalamianský, <i>Axis kuhlii</i> - axis baveánský, <i>Axis porcinus annamiticus</i> - jelen vepří (poddruh), <i>Blastoceros dichotomus</i> - jelenec bahenní, <i>Cervus duvauceli</i> - barasinga, <i>Cervus elaphus hanglu</i> - jelen hanglu, <i>Cervus eldi</i> - jelen lyrorohý, <i>Dama mesopotamica</i> - daněk mezopotámský, <i>Hipocamelus spp.</i> - huemul, <i>Megamuntiacus vuquanghensis</i> - muntžak obrovský, <i>Muntiacus crinifrons</i> - muntžak tmavý, <i>Ozotoceros bezoarcticus</i> - jelenec pampový, <i>Pudu pudu</i> - pudu jižní	dorsální část krku, intramuskulárně; pro malé druhy do 15 kg volíme předlopatkový prostor a šíji, subkutánně, vlevo; osvědčilo se označovat mláďata ve stáří jednoho až několika dnů při preventivní medikaci
	Antilocapridae - vidlorohovití	<i>Antilocapra americana</i> - vidloroh (pouze populace z Mexika)	
	Bovidae - turovití	<i>Addax nasomaculatus</i> - adax, <i>Bos gaurus</i> - gaur, <i>Bos mutus</i> - jak divoký, <i>Bos sauveli</i> - kuprej, <i>Bubalus depressicornis</i> - anoa, <i>Bubalus mindorensis</i> - tamarau, <i>Bubalus quarlesi</i> - anoa horský, <i>Capra falconeri</i> - koza šrouborohá, <i>Cephalophus jentinki</i> - chocholatka čabráková, <i>Gazella dama</i> - gazela dama, <i>Hippotragus niger variani</i> - antilopa obrovská, <i>Naemorhedus baileyi</i> - goral červený, <i>Naemorhedus caudatus</i> - goral východní, <i>Naemorhedus goral</i> - goral tmavý, <i>Naemorhedus sumatraensis</i> - serau velký, <i>Oryx dammah</i> - přimorožec šavlorohý, <i>Oryx leucoryx</i> - přimorožec arabský, <i>Ovis ammon hodgsonii</i> - argali tibetský, <i>Ovis ammon nigrimontana</i> - argali turkeštanský, <i>Ovis orientalis ophion</i> - ovce kruhorohá (poddruh <i>ophion</i>), <i>Ovis vignei vignei</i> - ovce stepní (poddruh <i>vignei</i>), <i>Pantholops hodgsonii</i> - orongo, <i>Pseudoryx nghetinhensis</i> - saola, <i>Rupicapra pyrenaica ornata</i> - kamzík apeninský	

Slon africký - Loxodonta africana

Rys ostrovid - Lynx lynx

Orlosup bradatý - Gypaetus barbatus

Želva paprsčitá - Geochelone radiata

2. KROUŽKY

Používání celistvých kroužků

Uzavřené bezešvé kroužky podle kritérií v čl. 66 odst. 8 nařízení (ES) č. 865/2006 (dále jen "celistvé kroužky") lze běžně objednat u výrobců, kteří mají z Ministerstva životního prostředí přidělené číselné řady s písmeny CZ a šestimístním číselným kódem. Výrobci garantují jedinečnost číselných kódů.

Pro odchované sokoly stěhovavé a rarohy velké funguje již několik let centrální distribuce kroužků prostřednictvím AOPK ČR. Jedná se o kroužky dvou vnitřních průměrů (A - 14 mm, B - 12 mm) a kódem CZ PRAGUE A (B) XXXX (čtyřmístné číslo). Bližší informace podají pracovníci vědeckého orgánu CITES.

Do budoucna je plánována centrální distribuce celistvých kroužků pro všechny druhy ptáků, na které se povinnost nezaměnitelného značení ze zákona vztahuje. Tento krok by zajistil i potřebnou centrální evidenci odchovaných jedinců.

Celistvý bezešvý kroužek daného vnitřního průměru pro jednotlivé druhy ptáků (viz tabulky doporučených velikostí kroužků č. 4, 5 a 6) je potřeba ve vhodném věku nasadit mláďatům na nohu. Kroužek musí mít takovou velikost, aby bylo vyloučeno jeho sejmutí v době dospělosti jedince. Okroužkováním ptáka je splněn požadavek nezaměnitelného značení stanovený právními předpisy (viz čl. 66 odst. 8 nařízení (ES) č. 865/2006).

Celistvý kroužek používaný ke značení odchovaných sokolů stěhovavých a rarohů velkých

Výhody označení celistvým kroužkem:

- Označení odchovů mohou provádět chovatelé sami bez potřeby speciálního zařízení a bez asistence oprávněné osoby (veterináře).
- Chovatelé mláďata značí v čase, kdy to nejlépe vyhovuje ptákům a mohou tak zamezit stresovým situacím.
- Identifikaci jedince označeného kroužkem a kontrolu značení lze provádět bez jakékoliv techniky (čtecí zařízení) a u krotkých ptáků také zcela bez stresu.
- V případě úletu ptáka (zejména u sokolnických vedených dravců) umožňuje označení kroužkem snadné dohledání původního majitele.
- Výhodou je též stoprocentní soulad s požadavky nařízení (ES) č. 865/2006 (čl. 66 odst. 8) na značení ptáků "narozených a odchovaných v zajetí". Označení jiným způsobem než celistvým kroužkem může vést např. k tomu, že pták nebude uznán za "exemplář narozený a odchovaný v zajetí" podle definice v čl. 59 tohoto nařízení.

Nevýhody:

- V případě přirozených odchovů může vést rušení dospělých ptáků při péči o mláďata k negativním reakcím - rodiče mohou o potomky přestat pečovat, může dojít k poranění mláďat v krajním případě i k jejich zabití
- Kroužek na noze mláďat mohou rodiče považovat za cizí předmět v hnízdě a snažit se jej zbavit, takže mohou mládě zranit nebo vyhodit i s kroužkem. Určitým řešením je "zamazání" lesklých kroužků tmavou barvou či nečistotami z hnízda, aby tolik nepřitahovaly pozornost dospělých
- Někteří velcí papoušci (zejména rodu Ara) mohou kroužek poškozovat svým zobákem. U takových jedinců se kroužkování nedoporučuje.
- Chybně zvolená (malá) velikost kroužku může vést ke zdravotním komplikacím - otoky nohou, odřeniny. Příliš velký kroužek se může zachytit za pletivo voliéry či klece
- V případě úletu či odcizení ptáka může nálezce či zloděj kroužek přestřípnout a jedinec je následně neidentifikovatelný

Z výše uvedených důvodů lze zejména u větších a vzácných druhů ptáků doporučit kombinaci více typů značení:

1. celistvý kroužek + mikročip
2. celistvý kroužek + individuální profil DNA
3. celistvý kroužek + fotografie dorzálních štítků prostředních prstů (používá se jako doplňující způsob značení u sokolovitých dravců)

Uzavřené celistvé kroužky válcového typu

Typy celistvých kroužků

- **kroužky válcové** (viz foto)
výhody: lze na jejich vnější povrch umístit velké množství potřebných údajů o dobré čitelnosti
nevýhody: u ptáků, kteří mají krátkou nohu mohou způsobovat otlaky, při malé vůli kroužků se mohou mezi kroužkem a nohou zachycovat nečistoty, které mohou způsobit zdravotní problémy
- **kroužky prstencové** (s kruhovým průřezem)
výhody: jsou menší a lehčí, na noze jsou dobře pohyblivé, při hnízdění je menší nebezpečí poškození vajec
nevýhody: údaje na kroužcích jsou většinou malé a těžko čitelné

Používání otevřených kroužků

V praxi se často setkáváme s případy, kdy mají chovatelé ptáky označené jinými než celistvými kroužky, tj. kroužky otevřenými či dělenými. Nezřídka se jedná o ptáky označené ještě před platností legislativy ES (1. 5. 2004). Často jsou dělenými kroužky označováni i ptáci z dovozu, handicapovaní jedinci z volné přírody a někdy i odchovy. Chovatelé zpravidla argumentují tím, že přestože je kroužek dělený, je nesnímatelný, protože při pokusu o otevření praskne. Toto tvrzení však nelze ověřit, lze pouze prokázat, že je kroužek snímatelný, pokud se jej podaří na noze ptáka otevřít a bez poškození sejmout. Česká inspekce životního prostředí v minulosti prováděla testy tzv. "nesnímatelných" kroužků, ze kterých vyplynulo, že při opatrné manipulaci lze většinu těchto kroužků opakovaně otevřít a zavřít. V současné době tedy nejsou na našem trhu dostupné otevřené (dělené) nesnímatelné kroužky a používání otevřených kroužků tak nelze chovatelům doporučit.

Otevřený kroužek švýcarského typu s osičkou

Otevřený kroužek švýcarského typu s osičkou

Jediným typem otevřeného (děleného) kroužku, který lze považovat za nesnímatelný je tzv. "švýcarský kroužek s osičkou", který je běžně používán ke značení jiných než v zajetí odchovaných ptáků např. v Německu a Velké Británii (viz foto). Kroužky jsou distribuovány švýcarským výrobcem, u nás však zatím nejsou běžně k dispozici. Tento typ kroužku je opatřen dvěma otvory a osičkou, která se před uzavřením kroužku do otvorů prostrčí. Následně je kroužek uzavřen speciálními kleštěmi. Otvory kolem osičky se tím nevratně zdeformují a neumožní opětovné otevření kroužku bez jeho poškození. Není vyloučeno, že se v brzké době rozběhne výroba a distribuce těchto kroužků i u nás, ale zatím je vše v jednání.

Otevřený kroužek lze akceptovat jen jako výjimečné alternativní značení, nelze-li jedince označit způsobem předepsaným právními předpisy (t.j. celistvým kroužkem nebo mikročipem - viz čl. 66 nařízení (ES) č. 865/2006), např. u těžce fyzicky handicapovaného ptáka běžného druhu z volné přírody (káně, poštolka).

Odmítnutí označení celistvým kroužkem

Majitel (chovatel) ptáka se může v odůvodněných případech (rušení snůšky, špatné zkušenosti s kroužkováním) rozhodnout pro aplikaci mikročipu nebo označit ptáka jiným způsobem, jako např. otevřeným kroužkem. V tomto případě je však nutné, aby ubezpečil výkonný orgán, že nelze kroužek použít vzhledem k fyzickým vlastnostem živočicha nebo přirozenému chování, které je pro takového živočicha typické (čl. 66 odst. 2. nařízení Komise 865/2006). Vyhláška č. 227/2004 Sb. navíc stanovuje pro tento způsob alternativního označení povinnost opatřit si písemné potvrzení veterinárního lékaře, že by předepsané označení způsobilo újmu na zdraví zvířete nebo je neproveditelné vzhledem k fyzickým vlastnostem exempláře nebo druhu, nebo vzhledem k přirozenému chování, které je pro takový exemplář nebo druh typické.

Tabulky s doporučenou velikostí celistvých kroužků

Doporučený standard velikostí celistvých nánožních kroužků pro ptáky s povinností nezaměnitelného značení je uveden v tabulkách 4 - 6. Vnitřní průměry kroužků pro papoušky byly stanoveny na základě chovatelské literatury a informací z internetu, popřípadě (u druhů které jsou chovány jen vzácně nebo se v zajetí vůbec nevyskytují) výpočtem z délky běháku. U všech druhů bylo čerpáno z informací ze zahraničí, zejména z legislativních norem Nizozemska, Rakouska a Slovinska. U některých výjimečně chovaných druhů, nebyly průměry zjišťovány.

Upozornění:

Vnitřní průměry kroužků jsou doporučené, chovatel vždy musí zohlednit individuální velikost každého jedince a přizpůsobit tomu zvolenou velikost kroužku. Upozorňujeme, že pokud bude možné kroužek již dospělému jedinci z nohy sejmut, bude tento exemplář považován za neoznačený. Viz čl. 66 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 865/2006, který stanoví, že celistvý kroužek má být nasazen v prvních dnech života ptáka a má mít velikost neumožňující jej sejmut, až končetina ptáka plně doroste.

Vysvětlivky k tabulkám č. 4, 5 a 6:

* doporučený průměr kroužku se liší podle pohlaví: M - samec, F - samice

** průměr nebyl zjišťován

*** druh je uveden v příloze X nařízení Komise (ES) č. 865/2006. Pro exempláře těchto druhů narozené a odchované v zajetí a jejich křížence, není vyžadováno udělení výjimky ze zákazu obchodních činností ani se na ně nevztahuje povinnost registrace. Značení těchto exemplářů není povinné.

Tabulka č. 4 a 6: **Tučně** jsou vyznačeny druhy, na něž se nevztahuje povinnost registrace podle § 23 zákona č. 100/2004 Sb., protože se jedná o druhy chráněné zákonem 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Jde o druhy přirozeně se vyskytující ve volné přírodě ČR. Pro komerční nakládání s jedinci těchto druhů je však nezbytná výjimka z obchodních činností podle čl. 8 NR 338/97 (netýká se druhů označených ***).

Tabulka č.4: Doporučené průměry kroužků - dravci a sovy

Čeleď	Latinský název	Český název	Průměr (mm)
Cathartidae	<i>Gymnogyps californianus</i>	kondor kalifornský	
	<i>Vultur gryphus</i>	kondor velký	30
Pandionidae	<i>Pandion haliaetus</i>	orlovec říční	19
Accipitridae	<i>Accipiter brevipes</i>	krahujec krátkoprstý	10
	<i>Accipiter gentilis</i>	jestřáb lesní	12M - 14F*
	<i>Accipiter nisus</i>	krahujec obecný	7M - 8F*
	<i>Aegypius monachus</i>	sup hnědý	28
	<i>Aquila adalberti</i>	orel Adalbertův	24
	<i>Aquila chrysaetos</i>	orel skalní	28
	<i>Aquila clanga</i>	orel volavý	20
	<i>Aquila heliaca</i>	orel královský	24
	<i>Aquila pomarina</i>	orel křiklavý	20
	<i>Buteo buteo</i>	káně lesní	12
	<i>Buteo lagopus</i>	káně rousná	14
	<i>Buteo rufinus</i>	káně bělochvostá	15
	<i>Chondrohierax uncinatus wilsonii</i>	jestřáb hákozobý	12
	<i>Circus gallicus</i>	orlík krátkozobý	21
	<i>Circus aeruginosus</i>	moták pochop	12
	<i>Circus cyaneus</i>	moták pilich	12
	<i>Circus macrourus</i>	moták stepní	12
	<i>Circus pygargus</i>	moták lužní	12
	<i>Elanus caeruleus</i>	luněk šedý	12
	<i>Eutriorchis astur</i>	orlík madagaskarský	12
	<i>Gypaetus barbatus</i>	orlosup bradatý	28
	<i>Gyps fulvus</i>	sup bělohavý	28
	<i>Haliaeetus albicilla</i>	orel mořský	24M - 26F*
	<i>Haliaeetus leucocephalus</i>	orel bělohavý	24M - 28F*
	<i>Haliaeetus leucogaster</i>	orel bělobřichý	24M - 28F*
	<i>Haliaeetus leucoryphus</i>	orel páskovaný	24M - 28F*
	<i>Haliaeetus pelagicus</i>	orel východní	24M - 28F*
	<i>Haliaeetus sanfordi</i>	orel Sanfordův	24M - 28F*
	<i>Haliaeetus vocifer</i>	orel jasnohlasý	24M - 28F*
	<i>Haliaeetus vociferoides</i>	orel madagaskarský	24M - 28F*
	<i>Harpia harpyja</i>	harpyje	**
	<i>Hieraaetus fasciatus</i>	orel jestřábí	19
	<i>Hieraaetus pennatus</i>	orel nejmenší	20
	<i>Leucopternis occidentalis</i>	káně západní	14
	<i>Milvus migrans</i>	luňák hnědý	12
	<i>Milvus milvus</i>	luňák červený	12
	<i>Neophron percnopterus</i>	sup mrchožravý	20
	<i>Pernis apivorus</i>	včelojed lesní	12
	<i>Pitheophaga jefferyi</i>	orel opičí	28
Falconidae	<i>Falco araea</i>	poštolka seychelská	9
	<i>Falco biarmicus</i>	raroh jižní	12M - 14F*
	<i>Falco cherrug</i>	raroh velký	13M - 15F*
	<i>Falco columbarius</i>	dřemlík tundrový	8
	<i>Falco eleonora</i>	ostříž jižní	8

Tabulka č.4: Doporučené průměry kroužků - dravci a sovy

Čeleď	Latinský název	Český název	Průměr (mm)
Falconidae	<i>Falco jugger</i>	sokol laggar	13M - 14F*
	<i>Falco naumanni</i>	poštolka jižní	7
	<i>Falco newtoni</i>	poštolka madagaskarská	8
	<i>Falco pelegrinoides</i>	sokol šahin	11M - 13F*
	<i>Falco peregrinus</i>	sokol stěhovavý	12M - 14F*
	<i>Falco punctatus</i>	poštolka skvrnitá	9
	<i>Falco rusticolus</i>	raroh lovecký	13M - 15F*
	<i>Falco subbuteo</i>	ostříž lesní	9
	<i>Falco tinnunculus</i>	poštolka obecná	9
	<i>Falco vespertinus</i>	poštolka rudonohá	9
Tytonidae	<i>Tyto alba</i>	sova pálená	10
	<i>Tyto soumagnei</i>	sova madagaskarská	**
Strigidae	<i>Aegolius funereus</i>	sýc rousný	12
	<i>Asio flammeus</i>	kalous pustovka	12
	<i>Asio otus</i>	kalous ušatý	10
	<i>Athene blewitti</i>	sýček lesní	6
	<i>Athene noctua</i>	sýček obecný	8
	<i>Bubo bubo</i>	výr velký	24
	<i>Glaucidium passerinum</i>	kulíšek nejmenší	7
	<i>Mimizuku gurneyi</i>	výřeček Gurneyův	8
	<i>Ninox novaseelandiae undulata</i>	sovka ostrovní	11
	<i>Ninox squamipila natalis</i>	sovka molucká	**
	<i>Nyctea scandiaca</i>	sovice sněžní	24
	<i>Otus ireneae</i>	výřeček Irenin	**
	<i>Otus scops</i>	výřeček malý	7
	<i>Strix aluco</i>	puštík obecný	12
	<i>Strix nebulosa</i>	puštík vousatý	16
	<i>Strix uralensis</i>	puštík bělavý	15
	<i>Surnia ulula</i>	sovice krahujová	10

Tabulka č. 5: Doporučené průměry kroužků - papoušci

Latinský název	Český název	Průměr (mm)
<i>Amazona agilis</i>	amazoňan černožobý	7,5
<i>Amazona albifrons</i>	amazoňan běločelý	7,5
<i>Amazona amazonica</i>	amazoňan oranžovokřídlý	9
<i>Amazona arausiaca</i>	amazoňan červenokrký	10,5
<i>Amazona autumnalis</i>	amazoňan rudočelý	9
<i>Amazona barbadensis</i>	amazoňan žlutoramenný	9
<i>Amazona brasiliensis</i>	amazoňan rudoocasý	11
<i>Amazona collaria</i>	amazoňan jamajský	9
<i>Amazona dufresniana</i>	amazoňan modrolící	9,5
<i>Amazona farinosa</i>	amazoňan pomoučený	11
<i>Amazona festiva</i>	amazoňan modrobradý	10
<i>Amazona finschi</i>	amazoňan fialovotemenný	9
<i>Amazona guildingii</i>	amazoňan Guildingův	11
<i>Amazona imperialis</i>	amazoňan královský	12
<i>Amazona leucocephala</i>	amazoňan kubánský	9
<i>Amazona mercenaria</i>	amazoňan vojenský	8
<i>Amazona ochrocephala</i>	amazoňan žlutohlavý	11
<i>Amazona pretrei</i>	amazoňan nádherný	9
<i>Amazona rhodocorytha</i>	amazoňan červenočelý	10
<i>Amazona tucumana</i>	amazoňan tukamana	9
<i>Amazona ventralis</i>	amazoňan haitský	9
<i>Amazona versicolor</i>	amazoňan mnohobarvý	10,5
<i>Amazona vinacea</i>	amazoňan vínorudý	10
<i>Amazona viridigenalis</i>	amazoňan zelenolící	9,5
<i>Amazona vittata</i>	amazoňan portorický	9,5
<i>Amazona xantholara</i>	amazoňan černouchý	7,5
<i>Amazona xanthops</i>	amazoňan žlutobřichý	9
<i>Anodorhynchus glaucus</i>	ara modrý	17
<i>Anodorhynchus hyacinthinus</i>	ara hyacintový	17
<i>Anodorhynchus leari</i>	ara kobaltový	17
<i>Ara ambigua</i>	ara zelený	14
<i>Ara ararauna</i>	ara ararauna	14
<i>Ara auricollis</i>	ara žlutokrký	8
<i>Ara glaucogularis</i>	ara kaninda	14
<i>Ara chloroptera</i>	ara zelenokřídlý	16
<i>Ara macao</i>	ara arakanga	14
<i>Ara manilata</i>	ara rudobřichý	9,5
<i>Ara militaris</i>	ara vojenský	13
<i>Ara nobilis</i>	ara červenoramenný	7,5
<i>Ara rubrogenys</i>	ara červenouchý	12
<i>Ara severa</i>	ara malý	9,5
<i>Cacatua goffini</i>	kakadu Goffinův	9,5
<i>Cacatua haematuropygia</i>	kakadu filipínský	9,5
<i>Cacatua moluccensis</i>	kakadu molucký	14
<i>Cacatua sulphurea</i>	kakadu žlutolící	10
<i>Callocephalon fimbriatum</i>	kakadu přilbový	11
<i>Calyptorhynchus banksii</i>	kakadu havraní	13

Tabulka č. 5: Doporučené průměry kroužků - papoušci

Latinský název	Český název	Průměr (mm)
<i>Calyptorhynchus baudinii</i>	kakadu dlouhozobý	12
<i>Calyptorhynchus funereus</i>	kakadu černý	13
<i>Calyptorhynchus lathami</i>	kakadu hnědohlavý	11
<i>Calyptorhynchus latirostris</i>	kakadu krátkozobý	**
<i>Cyanopsitta spixii</i>	ara škraboškový	10
<i>Cyanoramphus forbesi</i>	kakariki Forbesův	4,5
<i>Cyanoramphus novaezelandiae***</i>	kakariki rudočelý	4,5
<i>Cyclopsitta diophthalma coxeni</i>	loríček žlutoboký	4,5
<i>Deropterus accipitrinus</i>	amazoňan vějířový	8
<i>Eos histrio</i>	lori modroprsý	7
<i>Eunymphicus cornutus</i>	papoušek chocholatý	5,45
<i>Geopsittacus occidentalis</i>	papoušek noční	4,5
<i>Guarouba guarouba</i>	aratinga žlutý	8
<i>Neophema chrysogaster</i>	neoféma žlutobřichá	4
<i>Ognorhynchus icterotis</i>	papoušek žlutouchý	7,5
<i>Pezoporus wallicus</i>	papoušek zemní	4,5
<i>Pionopsitta pileata</i>	amazónek červenohlavý	7,5
<i>Probosciger aterrimus</i>	kakadu palmový	16
<i>Propyrrhura couloni</i>	ara horský	9,5
<i>Propyrrhura maracana</i>	ara marakana	9,5
<i>Psephotus chrysopterygius</i>	papoušek žlutoramenný	4,5
<i>Psephotus dissimilis***</i>	papoušek žlutokřídlý	**
<i>Psephotus pulcherimus</i>	papoušek překrásný	4
<i>Psittacula echo</i>	alexander mauricijský	8
<i>Psittacus erithacus erithacus</i>	papoušek žako velký	11
<i>Psittacus erithacus timneh</i>	papoušek žako liberijský	9,5
<i>Pyrrhura cruentata</i>	pyrura modrobradý	6
<i>Rhynchopsitta spp.</i>	arara	7,5
<i>Strigops habroptilus</i>	kakapo soví	**
<i>Triclaria malachitacea</i>	amazoňan modrobřichý	7
<i>Vini australis</i>	vini modrotemenný	5
<i>Vini kuhlii</i>	vini rubínový	6
<i>Vini stepheni</i>	vini zelenotemenný	6
<i>Vini peruviana</i>	vini běloprsý	5
<i>Vini ultramarina</i>	vini modrý	5

Tabulka č. 6: Doporučené průměry kroužků - ostatní ptáci

Čeleď	Latinský název	Český název	Průměr (mm)
Tinamidae	<i>Tinamus solitarius</i>	tinama samotářská	**
Pelecanidae	<i>Pelecanus crispus</i>	pelikán kadeřavý	**
Ardeidae	<i>Bubulcus ibis</i>	volavka rusohlavá	12
	<i>Casmerodius albus</i>	volavka bílá	17
	<i>Egretta garzetta</i>	volavka stříbřitá	15
Ciconiidae	<i>Ciconia boyciana</i>	čáp východní	18
	<i>Ciconia nigra</i>	čáp černý	16
	<i>Ciconia stormi</i>	čáp pestrý	**
	<i>Jabiru mycteria</i>	čáp jabiru	**
	<i>Leptoptilos dubius</i>	marabu indický	**
	<i>Mycteria cinerea</i>	nesyt bílý	**
Threskiornithidae	<i>Geronticus calvus</i>	ibis jihoafrický	**
	<i>Geronticus eremita</i>	ibis skalní	**
	<i>Nipponia nippon</i>	ibis japonský	**
	<i>Platalea leucorodia</i>	kolpík bílý	18
	<i>Pseudibis gigantea</i>	ibis obrovský	**
Phoenicopteridae	<i>Phoenicopiterus ruber</i>	plameňák růžový	17
Anatidae	<i>Anas aucklandica</i>	čírka hnědá	9
	<i>Anas laysanensis</i> ***	kachna laysanská	**
	<i>Anas oustaleti</i>	kachna marianská	12
	<i>Anas querquedula</i> ***	čírka modrá	9
	<i>Aythya innotata</i>	polák madagaskarský	10
	<i>Aythya nyroca</i> ***	polák malý	9
	<i>Branta canadensis leucopareia</i>	berneška velká aleutská	13,5
	<i>Branta ruficollis</i> ***	berneška rudokrká	**
	<i>Branta sandvicensis</i> ***	berneška havajská	**
	<i>Cairina scutulata</i>	pižmovka bělohlavá	14
	<i>Mergus octosetaceus</i>	morčák paranský	10,5
	<i>Oxyura leucocephala</i> ***	kachnice bělohlavá	10
	<i>Rhodonessa caryophyllacea</i>	kachna růžohlavá	10
	<i>Tadorna cristata</i>	husice chocholatá	14
Megapodiidae	<i>Macrocephalon maleo</i>	tabon přilbový	20
Cracidae	<i>Crax alberti</i>	hoko modrozobý	20
	<i>Crax blumenbachii</i>	hoko červenolaločnatý	20
	<i>Mitu mitu</i>	hoko mitu	20
	<i>Oreophasis derbianus</i>	guan horský	18
	<i>Penelope albipennis</i>	guan bělokřídý	14
	<i>Pipile jacutinga</i>	guan černočelý	14
	<i>Pipile pipile</i>	guan modrohrdlý	14
Phasianidae	<i>Catreus wallichii</i> ***	bažant Wallichův	14
	<i>Colinus virginianus ridgwayi</i> ***	křepel virginský, poddruh ridgwayi	6,5
	<i>Crossoptilon crossoptilon</i> ***	bažant tibetský	14
	<i>Crossoptilon harmani</i>	bažant praděšský	**
	<i>Crossoptilon mantchuricum</i> ***	bažant mandžuský	14
	<i>Lophophorus impejanus</i> ***	bažant lesklý	**
	<i>Lophophorus lhuysii</i>	bažant zelenoocasý	15,5
	<i>Lophophorus sclateri</i>	bažant Sclaterův	14

Tabulka č. 6: Doporučené průměry kroužků - ostatní ptáci

Čeleď	Latinský název	Český název	Průměr (mm)
Phasianidae	<i>Lophura edwardsi</i> ***	bažant Edwardsův	**
	<i>Lophura imperialis</i>	bažant císařský	12
	<i>Lophura swinhoii</i> ***	bažant sedlatý	**
	<i>Odontophorus strophium</i>	křepel límcový	6,5
	<i>Ophrysia superciliosa</i>	křepelka himálajská	6,5
	<i>Polyplectron emphanum</i> ***	bažant palawanský	10
	<i>Rheinardia ocellata</i>	bažant perlový	14,5
	<i>Syrmaticus ellioti</i> ***	bažant Elliotův	**
	<i>Syrmaticus humiae</i> ***	bažant Humeův	**
	<i>Syrmaticus mikado</i> ***	bažant mikado	12
	<i>Tetraogallus caspius</i>	velekur kaspický	14
	<i>Tetraogallus tibetanus</i>	velekur tibetský	14
	<i>Tragopan blythii</i>	satyr Blythův	14
	<i>Tragopan caboti</i>	satyr Cabotův	14
	<i>Tragopan melanocephalus</i>	satyr černohlavý	14
	<i>Tympanuchus cupido attwateri</i>	kur prériový	12
Gruidae	<i>Grus americana</i>	jeřáb americký	**
	<i>Grus canadensis</i>	jeřáb kanadský	16
	<i>Grus grus</i>	jeřáb popelavý	18,5
	<i>Grus japonensis</i>	jeřáb mandžuský	**
	<i>Grus leucogeranus</i>	jeřáb sibiřský	**
	<i>Grus monacha</i>	jeřáb kápo	**
	<i>Grus nigricollis</i>	jeřáb černokrký	16
	<i>Grus vipio</i>	jeřáb daurský	**
Rallidae	<i>Gallirallus sylvestris</i>	chřástal ostrovní	**
Rhynochetidae	<i>Rhynochetos jubatus</i>	kagu chocholatý	**
Otididae	<i>Ardeotis nigriceps</i>	drop černohlavý	**
	<i>Chlamydotis undulata</i>	drop obojkový	14
	<i>Eupodotis indica</i>	drop indický	**
	<i>Eupodotis bengalensis</i>	drop bengálský	**
	<i>Otis tarda</i>	drop velký	26
	<i>Tetrax tetrax</i>	drop malý	16
Scolopacidae	<i>Numenius borealis</i>	koliha severní	**
	<i>Numenius tenuirostris</i>	koliha tenkozobá	7
	<i>Tringa guttifer</i>	vodouš ochotský	**
Laridae	<i>Larus relictus</i>	racek reliktní	7
Columbidae	<i>Caloenas nicobarica</i>	holub nikobarský	10,5
	<i>Claravis godefrida</i>	holoubek červenokřídlý	2,5
	<i>Columba livia</i> ***	holub skalní	7
	<i>Ducula mindorensis</i>	holub mindorský	10
	<i>Leptotila wellsi</i>	holub Wellsův	6
	<i>Streptopelia turtur</i>	hrdlička divoká	6
Musophagidae	<i>Tauraco bannermani</i>	turako Bannermanův	**
Trochilidae	<i>Glaucis dohrnii</i>	kolibřík bronzovoocasý	**
Trogonidae	<i>Pharomachrus mocinno</i>	kvesal chocholatý	**
Bucerotidae	<i>Aceros nipalensis</i>	zoborožec himálajský	**
	<i>Aceros subruficollis</i>	zoborožec běloprsý	**

Tabulka č. 6: Doporučené průměry kroužků - ostatní ptáci

Čeleď	Latinský název	Český název	Průměr (mm)
Bucerotidae	<i>Buceros bicornis</i>	dvojzoborožec žlutozobý	**
	<i>Buceros vigil</i>	zoborožec štitnatý	**
Picidae	<i>Campephilus imperialis</i>	datel císařský	**
	<i>Dryocopus javensis richardsi</i>	datel jávský	**
Cotingidae	<i>Cotinga maculata</i>	kotinga skvrnitá	**
	<i>Xipholena atropurpurea</i>	kotinga bělokřídla	**
Pittidae	<i>Pitta gurneyi</i>	pita Gurneyova	**
	<i>Pitta kochi</i>	pita luzonská	**
Atrichornithidae	<i>Atrichornis clamosus</i>	křováček zvuchý	**
Hirundinidae	<i>Pseudochelidon sirintarae</i>	břehule bělooká	**
Muscicapidae	<i>Bebrornis rodericanus</i>	lejsek rodrigézský	**
	<i>Dasyornis broadbenti litoralis</i>	střízlíkovec pobřežní	**
	<i>Dasyornis longirostris</i>	střízlíkovec dlouhozobý	**
	<i>Picathartes gymnocephalus</i>	vránule bělokrká	**
	<i>Picathartes oreas</i>	vránule šedokrká	**
Zosteropidae	<i>Zosterops albogularis</i>	kruhoočko černouzdičkové	**
Meliphagidae	<i>Lichenostomus melanops cassidix</i>	medosavka zlatohrdlá, poddruh cassidix	**
Icteridae	<i>Agelaius flavius</i>	vlhovec paraguajský	**
Fringillidae	<i>Carduelis cucullata***</i>	čížek ohnivý	2,5
Sturnidae	<i>Leucopsar rothschildi</i>	majna Rothschildova	6

Hejno plameňáků růžových (*Phoenicopterus ruber*)
a plameňáků chilských (*Phoenicopterus chilensis*)

Ibis skalní - *Geronticus eremita*

Jeřáb mandžuský - *Grus japonensis*

3. FOTOGRAFIE

Nejčastější použití fotografické identifikace je u plazů, případně u některých vybraných druhů savců. Například skvrnitě druhy koček - fotografie obličejové části hlavy, nosorožci - fotografie hlavy, sloni - fotografie hlavy a uší, zebry - fotografie kresby na zadku a boku. U tlustokožců a velkých kopytníků, kde může nastat problém s aplikací mikročipu, je tento způsob pravděpodobně vhodnější a praktičtější.

Používání fotografií u povinně registrovaných exemplářů je stanoveno v § 6 odst. 6 vyhlášky č. 227/2004 Sb. Fotografie by měla být barevná o rozměrech minimálně 10 x 15 cm, musí být technicky dokonalá (ostrá, barevně věrná). Fotografie musí být nedílnou součástí registračního listu - každá fotografie se k dokumentu připevní kancelářskou svorkou přelepenou přelepku s razítkem vydávajícího úřadu. Na zadní straně fotografie musí být razítko, podpis pověřené osoby, datum a číslo příslušného dokumentu.

Další možností přiložení fotografií k registračnímu listu je jejich nalepení na přílohu, která je nedílnou součástí příslušného dokumentu. Příloha musí obsahovat číslo registračního listu, ke kterému se vztahuje a podpis pověřené osoby. Příloha se k dokumentu připevní kancelářskou svorkou s přelepku a razítkem, fotografie přilepené na příloze musí být v rohu přerazítkovány. Staré fotografie se z registračního listu neodstraňují - nové fotografie lze připevňovat do různých rohů nebo přes sebe, příp. dolepovat na přílohu. Připevnění každé nové fotografie bude registrujícím orgánem potvrzeno v kolonce č. 20 registračního listu.

Používání fotografií na potvrzeních o výjimkách ES je popsáno v příručce MŽP "Metodický návod k vydávání výjimek ze zákazu obchodních činností s exempláři podle článku 8 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 338/1997 (Verze č. 2 podle nařízení Komise (ES) č. 865/2006)".

Níže uvedená metodika fotografování byla vypracována prioritně pro plazy, pro které se jeví jako nejvhodnější alternativa, nelze-li značit mikročipem. Detailnější tabulku, ve které jsou zařazeny druhy z přílohy A a druhy z přílohy B, které podléhají registraci včetně doporučeného způsobu fotografování naleznete na konci této kapitoly (tabulka č. 7).

Metodika fotografování

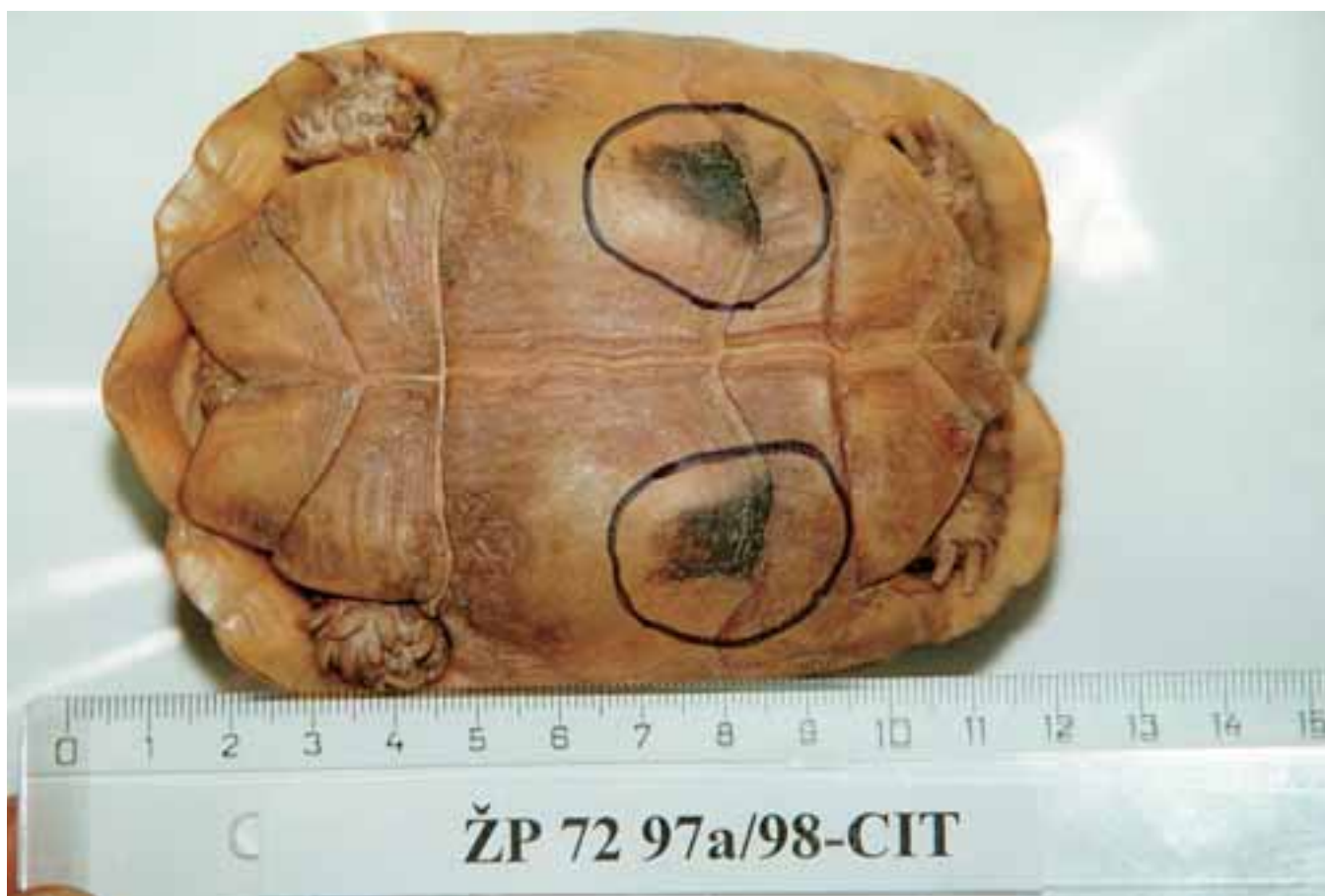
Fotografuje se na barevný negativ, vhodná je vyšší citlivost 200 až 400 ASA. Fotografie by měly být dvě (fotografie znaku a celková fotografie exempláře s vyznačením znaku na fotografii) a je vhodné je pořídit standardním objektivem, u menších druhů plazů objektivem o delší ohniskové vzdálenosti (80 - 300 mm) s mezikroužkem nebo předsádkovou čočkou popř. speciálním makroobjektivem. Lépe je fotografovat při jasném denním světle, nežli použití blesku. Při použití blesku dochází k odleskům nebo přesvícení fotografovaného objektu, ztrácí se kresba a přirozené zbarvení. Ani přímé sluneční světlo není ideální. Nejvíce detailů je možné zachytit při fotografování za jasného rozptýleného denního světla. Fotografovaný objekt se položí na kontrastní podložku a přiloží se k němu měřítko. U neklidných plazů se doporučuje zvíře umístit do menšího prázdného skleněného terária, pod nímž je kontrastní papír. Při použití fotoblesku nebo umělého světla lze použít také polystyrenovou krabici. Při fotografování plastronu (břišní část krunýře) želvy je možné pohyblivé zvíře lehce zabořit karapaxem (hřbetní část krunýře) do písku či jiného vhodného materiálu nebo je položit do vhodné nádoby. U větších zvířat je nutné umístit měřítko do výše fotografované části zvířete tak, aby bylo čitelné. Při fotografování detailů (např. šupiny, štítky) u menších druhů (např. trnorepi) je nutno použít makrofotografii (objektiv o delší ohniskové vzdálenosti s mezikroužkem nebo předsádkovou čočkou, makroobjektiv). Při fotografování z boku je nutno do registračního listu nebo výjimky uvést, která strana zvířete byla fotografována. Většinu fotografií lze pořídit i kvalitními kompaktními fotoaparáty, které jsou snadno dostupné. Při fotografování těmito přístroji je vhodné zvolit snímací režim pro makrofotografii. U fotografií pořízených digitálně je třeba dbát na kvalitu tisku a na to, aby zobrazený znak nebyl dodatečně pozměněn v počítači softwarovou editací. Digitální fotografie je možné v počítači mírně doostřit, zesvětlit či oříznout. Nesmí však dojít ke snížení kvality fotografie (např. rozostření nebo zrnění při silném ořezu).

Na celkovém záběru zvířete musí být viditelný deklarovaný nezaměnitelný znak. Popis znaku či znaků se uvede v kolonce č. 4 registračního listu. Fotografovaný objekt musí vyplňovat převážnou část fotografie.

Fotografování jednotlivých skupin plazů

Želvy:

Fotografie jsou u želv doporučovány, předmětem fotografie je celá břišní část krunýře (plastron) exempláře. Celkově musí fotografovaný exemplář zaujímat cca 80% celé fotografie. Rozlišujícím znakem je kresba v kombinaci se vzájemným nasedáním štítků, při absenci kresby jsou i samotné štítky k identifikaci průkazné (u druhu *Malacochersus tornieri* lze použít díky zploštělému tvaru krunýře i fotografii karapaxu). S růstem zvířete přirůstají na štítcích "letokruhy" čili původní kresba se posouvá více ke středu štítku či může být částečně zredukována odřením. Nasedání a nerovnosti krajů štítků však zůstávají zachovány. Identifikační fotografie není vhodná u čerstvých odchovů, tj. pro želvy do 6 měsíců věku. Nicméně želvy je přesto nutné fotografovat i do stáří 1/2 roku pro splnění zákonné povinnosti alespoň nějaké identifikace, nelze-li označit mikročipem. Vzhledem k růstu je vhodné exemplář po určité době přefotografovat (např. při fotografování ve stáří půl roku cca po 6 měsících, poté po 1 roce, dále každý rok až do velikosti, kdy bude možné želvu označit mikročipem). Interval vhodný k provedení nové fotografie však nelze jednoznačně určit vzhledem k individuálním i druhovým rozdílům ve vývoji. Vždy je třeba se řídit pravidlem, že exemplář musí být podle fotografie jednoznačně a nezaměnitelně identifikovatelný. Tento způsob identifikace byl zatím vyhovující u všech druhů suchozemských želv, které byly v ČR kontrolovány. Lze předpokládat, že i u dalších druhů, jež k nám mohou být v budoucnu dovezeny, ho lze použít či alespoň odzkoušet. Výjimkou jsou vodní a polovodní želvy s kožovitým krunýřem bez štítků (např. *Lissemys punctata*, *Trionyx*), kde je použití této metody diskutabilní a spíše se nedoporučuje.

Fotografie plastronu želvy *Testudo kleinmanni* se zakroužkovánými typickými znaky (exemplář je již velikostí vhodný i k označení mikročipem)

Fotografie plastronu želvy vroubené (*Testudo marginata*) se zakroužkovaným zachycením nasedání břišních štítků. Chybou fotografie je neostré měřítko, přesto je z velikosti patrné, že exemplář by již bylo možné označit mikročipem.

Fotografie plastronu želvy pardálí (*Geochelone pardalis*) s měřítkem a se zakroužkovanou kombinací skvrn. Jedince je opět vzhledem k velikosti vhodný k označení mikročipem.

Příklad akceptovatelné fotografie želvy zelenavé (*Testudo hermanni*) s měřítkem. Tento druh je charakteristický tmavými skvrnami na plastronu, které se však s věkem mění. Nezbytné tedy je, aby fotografie zachytila i nasedání jednotlivých štítků.

Fotografie želvy zelenavé (*Testudo hermanni*) nižší kvality, ale s dobře zachyceným nasedáním jednotlivých břišních štítků.

Příklad zcela špatné fotografie - želva řecká (*Testudo graeca*). Fotografie je neostrá, želva zaujímá méně než 50% plochy.

Tatáž fotografie o něco ostřejší, ale stále neakceptovatelná. Vhodně zvoleným podkladem je milimetrový papír, který může být použit místo měřítka.

Krokodýli:

U krokodýlů se mohou vyskytnout nezaměnitelné znaky, ale jejich průkaznost je obtížná a vzhledem k možnosti využití jiných metod značení nepovažujeme použití fotografie za účelné. Vzhledem k velikosti zvířat a jejich konstituci je možno použít k jejich označení mikročipy. Identifikační fotografie by eventuálně mohla být vhodná u juvenilních jedinců - fotografie hlavy z boku, rozlišujícím znakem by byly skvrny kolem tlamě (viz foto), a v pozdějším věku by pak byl exemplář označen mikročipem. Různé jiné dosud používané mechanické značky (např. plomby na plovacích blánách) nesplňují požadavek nezaměnitelnosti, neboť mohou být zvířeti poměrně snadno sejmuty. Tyto značky slouží většinou k označení skutečnosti, že zvíře pochází z faremního chovu.

Bylo diskutováno fotografování svrchní strany krku a hlavy - týlních hrbolů (nuchalia), zatím to však nebylo vyzkoušeno a není známo, zda je tato oblast dostatečně průkazná při porovnání většího množství jedinců.

Fotografie charakteristických skvrn na tlamě mláďat krokodýla čelnatého (*Osteolaemus tetraspis*). Tento znak lze použít pouze u mláďat, vzrostlejší jedinci by měli být označeni mikročipem.

Osteolaemus tetraspis (viz popiska k předchozí fotografii)

Hadi:

U hadů doporučujeme provést fotografie dvě. Objekt musí vyplňovat cca 60% plochy fotografie. Majitel rozhodne, zda fotografovat exemplář celý, nebo jen tu část těla (zahrnující vždy buď hlavu, nebo ocas), kde se vyskytuje nezaměnitelný znak. Tento znak je nutno na celkové fotografii zakroužkovat. Druhá fotografie stejného formátu bude detailní fotografií daného znaku.

Rozlišovacím znakem ve většině případů je kresba, někde pak i detailní foto šupin. V praxi se nejlépe osvědčilo fotografování svrchní části hlavy a záhlaví (cca 15 - 30 cm, úměrně k velikosti hada), u menších druhů lze fotografovat i celé tělo zvířete. U některých druhů lze použít i fotografii konce ocasu (např. *Boa constrictor occidentalis*) nebo je kvůli umístění kresby vhodnější fotografie z boku či tzv. anfasu - šikmo z boku shora. Některé druhy mají odlišná mláďata a je nutno je po dosažení dospělosti přefotografovat a přeregistrovat.

Většina hadů zahrnutých do příloh CITES a podléhající registraci má kresbu či alespoň její náznak (skvrny apod.), která v dospělosti přetrvává po celý život zvířete (může se částečně měnit barva, ale ne kresba), toto platí např. pro čeled' Boidae. Stálost kresby neplatí obecně pro všechny hady, např. u některých užovek se v průběhu života kresba mění, ale tyto druhy nejsou v CITES zahrnuty.

U větších exemplářů (např. z čeledi Boidae, cca nad 50 cm) je použitelná metoda značení pomocí mikročipů, nejvhodnější umístění je do ocasní svaloviny (vzhledem k metodě lovu kořisti, aby mikročip zvířeti nepřekážel).

Hroznýš madagaskarský (*Sanzinia madagascariensis*) - celková fotografie se zakroužkováním nezaměnitelného znaku.

Detail nezaměnitelného znaku

Ještěři:

Identifikace na základě fotografií je zde poněkud složitější, často je nutno použít detailnější fotografie, na kterých je vidět umístění šupin, protože mnoho druhů nemá kresbu či jí nemá natolik výraznou, aby samotná stačila k identifikaci zvířete. Záběr musí vyplňovat cca 60 % plochy fotografie. U některých druhů nelze fotografickou identifikaci použít.

- **Varani**

Rozlišujícím znakem je kresba (pokud je přítomna) v kombinaci se šupinami. Fotoграфována by měla být hlava a přední část těla (zahrnuje i ramenní oblast) svrchu a další foto by měl být detail hlavy a části krku z boku (šupiny a kresba především kolem tlamy, ucha a oka), eventuálně lze doplnit o fotografii pánevní oblasti svrchu. V případě druhů, které mají na krku (v týlu) oblast s velkými šupinami lze také použít foto detailu těchto šupin (např. *Varanus rudicollis*). U makrofotografií varanů (detail hlavy z boku, pánevní oblast) je velmi problematické přikládání měřítka - často se fotí z prostoru, tudíž se při registraci přítomnost měřítka na makrofotografii nemusí vyžadovat, měla by ale následovat fotografie celého jedince, kde se toto vyžaduje. Vzhledem k tomu, že u většiny druhů jsou mláďata poněkud odlišná, je nutno je po změně vybarvení na dospělé exempláře přefotografovat. S pokročilým věkem u varanů kresba matní a bledne, exempláře celkově tmavnou, tudíž u starých jedinců je identifikace jen dle kresby často nepoužitelná, je nutno využít i detailu šupin. Je vhodné exemplář po určité době přefotografovat (cca po 5 letech). U větších exemplářů je možnost detailní kontroly poněkud omezená.

- **Leguáni**

Rozlišujícím znakem je utváření výrůstků a štítků po straně hlavy. Je nutno fotografovat hlavu a část krku z boku v detailu. U leguánů doposud fotografická identifikace není příliš používána, zdá se průkazná u leguánů rodu *Cyclura*, u ostatních je nutno v praxi odzkoušet.

- **Tnorepi**

Identifikace je složitější, vyžaduje velmi kvalitní fotografii. Rozlišujícím znakem je utváření šupin popř. i kresby kolem ušního otvoru, k identifikaci je nutno fotit hlavu a část krku z boku v detailu. Prozatím je tato metoda odzkoušena na druzích *Uromastix acanthinura* a *Uromastix loricata*, měla by však být použitelná i u ostatních druhů. U kruhochostů (rod *Cordylus*) je metoda nezaměnitelného značení pomocí fotografií diskutabilní a dosud nevyzkoušená.

- **Teju**

U některých druhů lze použít jako rozlišující znak kresbu (např. *Tupinambis nigropunctatus*), ale u většiny druhů zatím fotografická identifikace nebyla odzkoušena.

- **Chameleoni**

Zatím není v ČR známa metoda ke značení chameleónů. Vzhledem ke změnám barev nelze fotografie použít, k označení mikročipem jsou tato zvířata (snad kromě velkých exemplářů s možností aplikace mikročipu subkutánně) velikostně i konstitučně nevhodná, nesnímatelné mechanické značky vhodné pro chameleony nejsou známy.

Varan smaragdový (*Varanus prasinus*) - detail šupin na hlavě svrchu

Varan smaragdový (Varanus prasinus) - detail hlavy z boku

Varanus prasinus - kresba na přední části hřbetu

Varanus prasinus - detail kresby na hřbetě a krku

Leguán obrovský (Cyclura nubila) - detail hlavy s charakteristickými štítky a výrůstky

Detail štítků hlavy tnorepa afrického (Uromastix acanthinura)

Tabulka používání fotografií jako nezaměnitelné identifikace u plazů

Tabulka obsahuje pouze druhy z přílohy "A" a druhy z přílohy "B" zařazené do povinné registrace v ČR. Latinská jména vycházejí z názvosloví platného pro úmluvu CITES

Vysvětlivky:

"?" - údaje nejsou dosud známy, nebo s fotografováním daných druhů nejsou v ČR zkušenosti

Kategorie výskytu v ČR:

1 - druh běžně chovaný, odchovávaný, nebo běžně dovážený

2 - druh ne zcela běžný, občas dovážený, odchovy vzácné

3 - vzácný druh, chován jen zcela výjimečně, neodchovávaný - při registraci takového jedince je nutné konzultovat s AOPK ČR nebo s ČIŽP

4 - velmi vzácný druh, popř. druh s potravní specializací, na území ČR v současné době pravděpodobně nechován - při registraci takového jedince je nutné konzultovat s AOPK ČR nebo s ČIŽP

Tabulka č. 7: Používání fotografií jako nezaměnitelné identifikace u plazů

ŽELVY

Druh	Použití identifikační fotografie	Popis znaků	Znaky od stáří	Aktualizace značení - věk	Zastoupení v chovech ČR
<i>Apalone ater</i> kožnatka černá	?	kresba plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	?
<i>Aspideretes gangeticus</i> kožnatka ganžská	?	kresba plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	?
<i>Aspideretes hurum</i> kožnatka hnědá	?	kresba plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	?
<i>Aspideretes nigricans</i> kožnatka tmavá	?	kresba plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	2
<i>Batagur baska</i> želva malajská, batagur	?				3
<i>Caretta caretta</i> kareta obecná	ne				4
<i>Clemmys muhlenbergii</i> želva	?				?
<i>Dermochelys coriacea</i> kožatka velká	ne				4
<i>Eretmochelys imbricata</i> kareta pravá	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	4
<i>Geoclemys hamiltonii</i> želva Hamiltonova	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	1
<i>Geochelone carbonaria</i> želva uhlířka	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	2
<i>Geochelone denticulata</i> želva zoubkovaná	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	2
<i>Geochelone elegans</i> želva hvězdnatá	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	1
<i>Geochelone gigantea</i> želva obrovská	ne				3
<i>Geochelone chilensis</i> želva	ano	kresba a utváření štítků plastronu		1.rok, po roce	3
<i>Geochelone nigra</i> želva sloní	ne				3
<i>Geochelone pardalis</i> želva pardálí	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	2
<i>Geochelone platynota</i> želva	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	?
<i>Geochelone radiata</i> želva paprscitá	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	3
<i>Geochelone sulcata</i> želva ostruhatá	ano	utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	2
<i>Geochelone yniphora</i> želva angonoka	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	4
<i>Gopherus agassizii</i> želva	?				4
<i>Gopherus berlandieri</i> želva	?				4
<i>Gopherus flavomarginatus</i> želva pouštní	?				4
<i>Gopherus polyphemus</i> želva myší	?				4
<i>Homopus areolatus</i> želva	?				4

Tabulka č. 7: Používání fotografií jako nezaměnitelné identifikace u plazů

ŽELVY

Druh	Použití identifikační fotografie	Popis znaků	Znaky od stáří	Aktualizace značení - věk	Zastoupení v chovech ČR
<i>Homopus bergeri</i> želva	?				4
<i>Homopus boulengeri</i> želva	?				4
<i>Homopus femoralis</i> želva	?				4
<i>Homopus signatus</i> želva trpasličí	ano	kresba a utváření štítků plastronu			3
<i>Chelonia mydas</i> kareta obrovská	ne				4
<i>Chersina angulata</i> želva	ano	kresba (černá skvrna) a štítky	6 měs.	1.rok, po roce	3
<i>Indotestudo elongata</i> želva podlouhlá	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	2
<i>Indotestudo forsterii</i> želva	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	3
<i>Kachuga tecta</i> želva střechovitá	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	3
<i>Kinixys belliana</i> želva krabičná	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	2
<i>Kynixys erosa</i> želva kloubnatá	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	2
<i>Kynixys homeana</i> želva	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	2
<i>Kynixys natalensis</i> želva	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	3
<i>Lepidochelys kempii</i> kareta Kempova (k. atlantská)	ne				4
<i>Lepidochelys olivacea</i> kareta zelenavá	ne				4
<i>Malacochersus tornieri</i> želva skalní	ano	kresba a utváření štítků plastronu event. i karapaxu	6 měs.	1.rok, po roce	3
<i>Manouria emys</i> želva	ano	utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	3
<i>Manouria impressa</i> želva	pravděpodobně ano	utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	?
<i>Melanochelys tricarinata</i> želva tricarinata	?				4
<i>Morenia ocellata</i> želva birmská	?				3
<i>Natator depressus</i> kareta	ne				4
<i>Psammobates geometricus</i> želva kreslená	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	4
<i>Psammobates oculiferus</i> želva	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	3
<i>Psammobates tentorius</i> želva sluníčková	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	3
<i>Pseudemydura umbrina</i> dlouhokrčka západoaustralská	ne				4

Tabulka č. 7: Používání fotografií jako nezaměnitelné identifikace u plazů

ŽELVY

Druh	Použití identifikační fotografie	Popis znaků	Znaky od stáří	Aktualizace značení - věk	Zastoupení v chovech ČR
<i>Pyxis arachnoides</i> želva pavoučí	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	3
<i>Pyxis planicauda</i> želva	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	3
<i>Terrapene coahuila</i> klapavka	?				4
<i>Testudo graeca</i> želva žlutohnědá	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	1
<i>Testudo hermanni</i> želva zelenavá	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	1
<i>Testudo horsfieldii</i> želva stepní	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	1
<i>Testudo kleinmanni</i> želva Kleinmanova	ano	utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	2
<i>Testudo marginata</i> želva vroubená, širokoštitá	ano	kresba a utváření štítků plastronu	6 měs.	1.rok, po roce	1

Při velkém počtu mláďat želv rodu *Testudo* je identifikace podle fotografií obtížná

Tabulka č. 7: Používání fotografií jako nezaměnitelné identifikace u plazů

JEŠTĚŘI

Druh	Použití identifikační fotografie	Popis znaků	Znaky od stáří	Aktualizace značení - věk	Zastoupení v chovech ČR
<i>Brachylophus fasciatus</i> leguán fidžijský	ano	detail hlavy a krku z boku			3
<i>Brachylophus vitiensis</i>	ano	viz výše			3
<i>Cordylus</i> spp. kruhochvost	?				v ČR druhy: <i>cataphractus</i> , <i>polyzonus</i> , <i>tropidosternum</i> , <i>giganteus</i>
<i>Cyclura carinata</i> leguán	ano	utváření lícních štítků	24 měs.	ne	3
<i>Cyclura collei</i> leguán jemenský	ano	utváření lícních štítků	24 měs.	ne	3
<i>Cyclura cornuta</i> leguán nosorohý	ano	utváření lícních štítků	24 měs.	ne	2
<i>Cyclura nubila</i> leguán obrovský (kubánský)	ano	utváření lícních štítků	24 měs.	ne	2
<i>Cyclura pinguis</i> leguán	ano	utváření lícních štítků	24 měs.	ne	4
<i>Cyclura ricordi</i> leguán	ano	utváření lícních štítků	24 měs.	ne	4
<i>Cyclura rileyi</i> leguán	ano	utváření lícních štítků	24 měs.	ne	4
<i>Dracaena guianensis</i> teju krokodýlovitý	ano	detail hlavy z boku (velké štítky kolem tlamy, štítky mezi uchem a okem)	12 měs.	3. rok	3 šnekožravý druh
<i>Dracaena paraguayensis</i> teju paraguajský	?		12 měs.	3. rok	?
<i>Gallotia simonyi</i> ještěrka kanárská	?				3
<i>Phrynosoma coronatum</i> ropušník kalifornský	?	kresba - barva zeslabuje dle slunce, ale tvar zůstává			3
<i>Podarcis lilfordi</i> ještěrka Lilfordova	ne				2
<i>Podarcis pityusensis</i> ještěrka pitynská	ne				2
<i>Pseudocordylus</i> spp. pakruhochvost	?				3 v ČR druhy: <i>microlepidotus</i> , <i>melanotus</i>
<i>Sauromalus varius</i> leguán pestrý	?				2
<i>Tupinambis rufescens</i> teju červenavý	?				?
<i>Tupinambis teguixin</i> teju pruhovaný	ano	kresba celého těla + detail hlavy a krku z boku	12 měs.		2
<i>Uromastyx acanthinura</i> trnorep africký, skalní	ano	detail hlavy z boku, hlavně ušní oblasti - hřebínek kryjící ucho + přilehlé šupiny			1

Tabulka č. 7: Používání fotografií jako nezaměnitelné identifikace u plazů

JEŠTĚŘI

Druh	Použití identifikační fotografie	Popis znaků	Znaky od stáří	Aktualizace značení - věk	Zastoupení v chovech ČR
<i>Uromastix aegyptia</i> trnorep egyptský	ano	detail hlavy zboku, hlavně ušní oblasti - (šupiny + kožní řasy)			2
<i>Uromastix asmusi</i> trnorep iránský	ano	detail hlavy zboku, hlavně ušní oblasti - hřebínek kryjící ucho + přilehlé šupiny			4
<i>Uromastix benti</i> trnorep Bentův	ano	detail hlavy zboku, hlavně ušní oblasti - hřebínek kryjící ucho + přilehlé šupiny			4
<i>Uromastix dispar</i> trnorep súdánský	ano	detail hlavy zboku, hlavně ušní oblasti - hřebínek kryjící ucho + přilehlé šupiny			4
<i>Uromastix geyri</i> trnorep saharský	ano	detail hlavy zboku (kresba + šupiny)			3
<i>Uromastix hardwickii</i> trnorep indický	ano	detail hlavy zboku (kresba + šupiny)			2
<i>Uromastix loricata</i> trnorep mesopotamský	ano	detail hlava zboku, hlavně ušní oblasti - přilehlé šupiny			3
<i>Uromastix macfadyeni</i> trnorep somálský	ano	detail hlavy zboku (kresba + šupiny)			4
<i>Uromastix ocellata</i> trnorep perlový	ano	detail hlavy zboku (kresba + šupiny)			3
<i>Uromastix ornata</i> trnorep	ano	detail hlavy zboku (kresba + šupiny)			3
<i>Uromastix princeps</i> trnorep somálský	ano	detail hlavy zboku (kresba + šupiny)			2
<i>Uromastix thomasi</i> trnorep Thomasův	ano	detail hlavy zboku (kresba + šupiny)			4
<i>Varanus acanthurus</i> varan ostnoocasý	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	2
<i>Varanus albigularis</i>	?				3
<i>Varanus baritji</i>	?				?
<i>Varanus bengalensis</i> varan bengálský	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	4
<i>Varanus bogerti</i>	?				?
<i>Varanus brevicauda</i> varan krátkoocasý	?				?
<i>Varanus caudolineatus</i>	?				?
<i>Varanus doreanus</i> v ČR nazýván <i>V. indicus</i> ssp. <i>kalabeck</i>	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	3

Tabulka č. 7: Používání fotografií jako nezaměnitelné identifikace u plazů

JEŠTĚŘI

Druh	Použití identifikační fotografie	Popis znaků	Znaky od stárí	Aktualizace značení - věk	Zastoupení v chovech ČR
<i>Varanus dumerilii</i> varan stromní	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu (velké šupiny) + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	2
<i>Varanus eremius</i>	?				?
<i>Varanus exanthematicus</i> varan stepní	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	1
<i>Varanus flavescens</i> varan žlutavý	?				?
<i>Varanus giganteus</i> varan obrovský	ano	výrazná kresba - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku			4
<i>Varanus gilleni</i> varan stromový, trpasličí	?				?
<i>Varanus glauerti</i>	?				?
<i>Varanus glebopalma</i>	?				?
<i>Varanus gouldii</i> varan Gouldův	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	2
<i>Varanus griseus</i> varan pustinný	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	2
<i>Varanus indicus</i> varan indický	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	2
<i>Varanus jobiensis</i> varan Schmidtvů	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	3
<i>Varanus keithhornei</i>	?				4
<i>Varanus kingorum</i>	?				?
<i>Varanus komodoensis</i> varan komodský	ne				3
<i>Varanus mertensi</i> varan Mertensův	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	?
<i>Varanus mitchelli</i>	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku			?
<i>Varanus niloticus</i> varan nilský	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	1

Tabulka č. 7: Používání fotografií jako nezaměnitelné identifikace u plazů

JEŠTĚŘI

Druh	Použití identifikační fotografie	Popis znaků	Znaky od stáří	Aktualizace značení - věk	Zastoupení v chovech ČR
<i>Varanus olivaceus</i> varan plodožravý	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	?
<i>Varanus panoptes</i>	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku			3
<i>Varanus pilbarensis</i> varan pilbarský	?				4
<i>Varanus prasinus</i> varan smaragdový	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	2
<i>Varanus prasinus beccarii</i>	?				3
<i>Varanus primordius</i>	?				?
<i>Varanus rosenbergi</i> varan Rosenbergův	?				?
<i>Varanus rudicollis</i> varan drsnokrký	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu (velké šupiny) + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	3
<i>Varanus salvadorii</i> varan Salvadoriův	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	3
<i>Varanus salvator</i> varan skvrnitý	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku, fotit dospělce	12 měs.	3 roky	2
<i>Varanus scalaris</i>	?				?
<i>Varanus semiremex</i>	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	?
<i>Varanus spenceri</i> varan Spencerův	?				?
<i>Varanus spinulosus</i> varan šalamounský	?				?
<i>Varanus storri</i> varan malý	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	?
<i>Varanus telenesetes</i>	?				4
<i>Varanus timorensis</i> varan timorský	ano	kresba a šupiny - foto hlavy a přední části těla svrchu + detail hlavy zboku	12 měs.	3 roky	2
<i>Varanus tristis</i>	?				?
<i>Varanus varius</i> varan pestrý	?				?
<i>Varanus yemenensis</i> varan jemenský	?				4

Tabulka č. 7: Používání fotografií jako nezaměnitelné identifikace u plazů

KROKODÝLI

Druh	Použití identifikační fotografie	Popis znaků	Znaky od stárů	Aktualizace značení - věk	Zastoupení v chovech ČR
<i>Alligator mississippiensis</i> aligátor severoamerický	ne				3
<i>Alligator sinensis</i> aligátor čínský	ne				3
<i>Caiman crocodilus</i> kajman brýlový	ne				1
<i>Caiman latirostris</i> kajman šíronosý	ne				3
<i>Crocodylus acutus</i> krokodýl americký	ne				3
<i>Crocodylus cataphractus</i> krokodýl štítnatý	ne				3
<i>Crocodylus intermedius</i> krokodýl orinocký	ne				3
<i>Crocodylus johnsoni</i> krokodýl australský	ne				3
<i>Crocodylus moreletii</i> krokodýl středoamerický	ne				3
<i>Crocodylus niloticus</i> krokodýl nilský	ne				2
<i>Crocodylus novaeguineae</i> krokodýl novoguinejský	ne				3
<i>Crocodylus palustris</i> krokodýl bahenní	ne				3
<i>Crocodylus porosus</i> krokodýl mořský	ne				3
<i>Crocodylus rhombifer</i> krokodýl kubánský	ne				3
<i>Crocodylus siamensis</i> krokodýl siamský	ne				3
<i>Gavialis gangeticus</i> gaviál indický	ne				4
<i>Melanosuchus niger</i> kajman černý	ne				3
<i>Osteolaemus tetraspis</i> krokodýl čelnatý (pralesní)	ne				2
<i>Paleosuchus palpebrosus</i> kajman trpasličí (hladkočelý)	ne				2
<i>Paleosuchus trigonatus</i> kajman malý (klínohlavý)	ne				2
<i>Tomistoma schlegelii</i> krokodýl úzkohlavý	ne				3

Tabulka č. 7: Používání fotografií jako nezaměnitelné identifikace u plazů

HADI

Druh	Použití identifikační fotografie	Popis znaků	Znaky od stáří	Aktualizace značení - věk	Zastoupení v chovech ČR
<i>Acrantophis dumerili</i> hroznýš Dumerilův	ano	kresba hlavy a záhlaví	6 měs.	3 roky	2
<i>Acrantophis madagascariensis</i> hroznýš	ano	kresba hlavy a záhlaví	6 měs.	3 roky	3
<i>Boa constrictor occidentalis</i> hroznýš královský západní	ano	kresba hlavy a záhlaví, popř. i ocasu	6 měs.	ne nad 1m	2
<i>Bolyeria multocarinata</i> hroznýšovka kýlnatá	ano	kresba hlavy a záhlaví	12 měs.	3 roky	4 druh je považován za vyhubený
<i>Casarea dussumieri</i> hroznýšovka maskarénská	?				4
<i>Epicrates inornatus</i> hroznýšovec portorický	ne				2
<i>Epicrates monensis</i> hroznýšovec	ano	kresba hlavy a záhlaví	24 měs.	ne	4
<i>Epicrates subflavus</i> hroznýšovec jamajský	ne				2 - 3
<i>Eryx jaculus</i> hroznýšek turecký	ano	kresba hlavy a záhlaví, dobré foto celého těla	od narození	1 rok	2
<i>Python molurus molurus</i> krajta tygrovitá světlá	ano	kresba hlavy a záhlaví	20 měs.	ne	2
<i>Sanzinia madagascariensis</i> hroznýš madagaskarský	ano	kresba hlavy a záhlaví	5-15 měs. 0,6 m	ne	3
<i>Vipera ursinii</i> zmije menší	ano	kresba hlavy a záhlaví - foto celého těla	12 měs.	3 roky	3 - 4

HATÉRIE

Druh	Použití identifikační fotografie	Popis znaků	Znaky od stáří	Aktualizace značení - věk	Zastoupení v chovech ČR
<i>Sphenodon punctatus</i> hatérie novozélandská	?				4

Mládě hroznýše madagaskarského (*Sanzinia madagascariensis*)

*Porovnání mláděte Testudo hermannii
s identifikační fotografií*

Kontrola u chovatele

Líhnutí mláďat suchozemských želv rodu Testudo

4. PRAMENY, POUŽITÉ MATERIÁLY

Studie, metodiky a doporučení

- Doporučení ČIŽP pro vydávání registračních listů a potvrzení o výjimkách ze zákazu komerčních činností (dopis č.j. 10/OOP/0608326.01/RPR ze dne 22. 2. 2006)
- Doporučený standard velikostí uzavřených nánožních kroužků pro ptáky řádu Psittaciformes - papoušci. *Zpracoval Klub přátel exotického ptactva, Praha 2001, Interní tisk na obj. Ministerstva životního prostředí.*
- Metodický návod k vydávání výjimek ze zákazu obchodních činností s exempláři podle článku 8 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 338/1997 (Verze č. 2 podle nařízení Komise /ES/ č. 865/2006), zpracoval dne 21. 9. 2006 dr. Jan Kučera, interní materiál MŽP č.j. 63639/ENV/06-2190/630/06 e.o.
- Použití fotografií jako nezaměnitelného způsobu značení plazů podle vyhlášky č. 227/2004 Sb., při registraci exemplářů CITES. *Zpracovala AOPK ČR ve spolupráci s ČIŽP s využitím materiálu "identifikace plazů na základě individuálních rozlišovacích znaků", zpracovaného Ing. V. Jirouškem*
- Přehled metod značení zpracovaný členskými státy Evropské unie pro Evropskou Komisi
- Standardizace metody značení plazů pomocí mikročipů. *Zpracoval Doc. MVDr. Zdeněk Knotek, CSc.*
- Standardizace metody značení pomocí mikročipů u ptáků. *Zpracoval MVDr. Viktor Tukač, CSc.*
- Standardizace metody značení pomocí mikročipů u vybraných druhů exotických savců. *Na zakázku MŽP zpracovala MVDr. Pavlína Hájková*

Legislativa ČR

- Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy)
- Vyhláška č. 227/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy)
- Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Legislativa EU

- Nařízení Rady (ES) č. 338/1997 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi - základní předpis CITES v EU (v angl. originále: Council Regulation (EC) No 338/1997 of 9 December 1996 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein)
- Nařízení Komise (ES) č. 1332/2005 ze dne 9. srpna 2005, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi (obsahuje přílohy A - D) (v angl. originále: Commission Regulation (EC) No 1332/2005 of 9 August 2005 amending Council regulation (EC) No 338/97 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein)
- Nařízení Komise (ES) č. 865/2006 ze dne 4. května 2006 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 338/1997 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s těmito druhy (v angl. originále: Commission Regulation (EC) No 865/2006 of 4 May 2006 laying down detailed rules concerning the implementation of Council Regulation (EC) No 338/1997 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein)

Vydal: Vědecký orgán CITES ČR, Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky,
Kališnická 4-6, 130 23 Praha 3

www.nature.cz

Grafická úprava: QT Studio

Tisk: VAMB Štěchovice

Náklad: 2 000 kusů

Praha 2006

Vydání metodiky financovalo Ministerstvo životního prostředí ČR